

2022. október 25 – részleges napfogyatkozás

2022. október 25-én részleges napfogyatkozás lesz megfigyelhető Európa legnagyobb részén, Nyugat-Ázsiában és Afrika északkeleti tájain. Mint minden testnek, így a Holdnak is van árnyéka, és most másodpercenként kb. egy kilométeres sebességgel ennek egy része söpör végig a Föld felszínén, amit innen nézve úgy látunk, hogy a Hold szép lassan elvonul a Nap korongja előtt. Az ábrán a külső körvonal mutatja azt a területet, ahonnan ez a kitakarás – legalább egy kis részében látszik.

A napfogyatkozás által súrolt területek. (Forrás: Wikimedia, Ekkehard Domning)

A földgömbre vetítve eltorzult nyolcas alakú görbe szélessége a fogyatkozás időtartamát, vagyis a belépés és kilépés között eltelt időt mutatja a nyolcas középvonalára merőleges görbék mentén. Magyarországról nézve ez kicsit több, mint két óra. Székesfehérváron az értékek alig különböznek a Budapestre kiszámított értékektől, ahol a fogyatkozás 11 ó 18 perckor kezdődik és 13 óra 33 perckor ér véget. Maximális értékét 12 óra 25 perckor éri el. Ekkor a Hold a Nap kb. egyharmadát takarja el.

A következő, hazánkból is látható napfogyatkozásra 2027. augusztus 2-áig kell várnunk, ami tőlünk nézve szintén részleges lesz, míg teljesre 2081-ig.

A napfogyatkozás a Terkán Lajos Bemutató Csillagvizsgálóban megfelelő védelemmel ellátott távcsövön keresztül megtekinthető. Az érdeklődő vendégeket 11 órától fogadjuk. Aki saját maga szeretné látni, az közvetlenül ne nézzen a Napba, mint ahogy normális esetben sem teszünk ilyet. A közönséges napszemüveg, vagy egyéb sötét anyagon keresztüli nézés is maradandó szemkárosodást okozhat, mert ezek a látható fényt csökkentik ugyan, de a nem látható infravörös tartományt átengedik, és pillanatok alatt kitétik a retinát. A 10-es fokozat feletti hegesztőszemüveg már biztonságosnak tekinthető, de még ekkor se nézzünk folyamatosan a Napba, csak egy-egy pillantig ellenőrizzük a kitakarás mértékét. Szintén megoldás lehet a sima vízfelszínről visszatükröződő Nap erős napszemüvegen keresztül. A legbiztonságosabb azonban, ha egy vastagabb kartonpapírt kilyukasztunk, és az így létrejött kb. 1-2 mm-es lyukon át egy fehér papírra, mint ernyőre vetített napképet szemléljük. Ha a lyuk és az ernyő távolsága 1 méter, a kivetített kép 1 cm-es lesz. Két méter távolságban 2 cm. Látványos lehet a falevelek közti réseken vagy pl. egy ritka lyukú térszűrőn átvetülő sok-sok kis napkép.